

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Górczanowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Regina Kurek
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w K.

przeciwko P. W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 18 lutego 2015 r. sygn. akt IX GC 1051/14

- 1. prostuje niedokładność zawartą w punkcie I wyroku, w ten sposób, że po słowach „na rzecz” wykreśla słowa: „strony powodowej Masy Upadłości”;**
- 2. zmienia zaskarżony wyrok ten sposób, że wymienioną w punkcie I kwotę 212 421 zł obniża do kwoty 86 100 zł (osiemdziesiąt sześć tysięcy sto złotych), a dalej idące powództwo oddala oraz wymienioną w punkcie III kwotę 10 621,05 zł obniża do kwoty 4 305 zł (cztery tysiące trzysta pięć złotych) zaś punktowi II nadaje treść: „znosi wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego”;**
- 3. oddala apelację w pozostałej części;**
- 4. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.**

SSA Regina Kurek SSA Barbara Górczanowska SSA Jerzy Bess

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 grudnia 2015 r.

Powód Syndyk masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w K. domagał się zasądzenia od pozwanego P. W. na rzecz upadłej Spółki kwotę 212.421,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 czerwca 2013 roku i kosztami postępowania, tytułem zwrotu świadczeń wypłaconych przez upadłego na podstawie bezskutecznych z mocy prawa czynności. Roszczenie swoje opierał na przepisach art. 127 ust. 3 i art. 128 ust.1 i 2 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa zarzucając, że spełnione na jego rzecz świadczenia były wymagalne, równocześnie formułując żądanie uznania za skuteczne kwestionowanych czynności.

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział IX Gospodarczy zasądził od pozwanego P. W. na rzecz strony powodowej Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w K. KRS (...) kwotę 212.421,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty; zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 7.217,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego; zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 10.621,05 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu od uiszczenia której strona powodowa była zwolniona.

Za podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przyjął następujący stan faktyczny:

Większościowym wspólnikiem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w K. jest pozwany, który prowadził jednocześnie z upadłym – w ramach swojej dodatkowej działalności gospodarczej - liczne przedsięwzięcia i szeroką współpracę, pozostając ze Spółką w stałych kontaktach handlowych. W ramach wzajemnych uzgodnień i rozliczeń z tytułu zawartych umów i ich realizacji, pozwany prowadzący indywidualną działalność gospodarczą pod nazwą (...), wystawił upadłemu następujące faktury za świadczone usługi; fakturę vat nr (...) z dnia 29 stycznia 2013 roku, na kwotę 123.000,00 zł, płatną w terminie 14 dni; według Sądu termin wymagalności długu upadłego, potwierdzony i wynikający z tej faktury przypadał na dzień 13 lutego 2013 roku; fakturę vat nr (...) z dnia 29 stycznia 2013 roku na kwotę 3.321,00 zł, płatną w terminie 14 dni; termin wymagalności długu upadłego, potwierdzony i wynikający z tej faktury przypadał na dzień 13 lutego 2013 roku; fakturę vat nr (...) z dnia 30 stycznia 2013 roku na kwotę 36.900,00 zł, płatną w terminie 7 dni; termin wymagalności długu upadłego, potwierdzony i wynikający z tej faktury - przypadał na dzień 7 lutego 2013 roku. Upadła Spółka, której większościowym wspólnikiem był pozwany, w dniu 4 lutego 2013 roku zapłaciła pozwanemu należności objęte w/w fakturami, na łączną kwotę 163.221,00 zł. W dniu 10 stycznia 2013 roku upadły zawarł z pozwanym umowę na prace projektowe, dotyczące hali magazynowej przy ul. (...) w K.. Za świadczone usługi pozwany wystawił upadłemu w dniu 1 marca 2013 roku fakturę VAT nr (...), opiewającą na kwotę 49.200,00 zł, z terminem płatności do 7 dni. W/w kwota została zapłacona pozwanemu w dniu wystawienia faktury. W dniu 15 lutego 2013 roku, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości. W dniu 17 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy (...) Wydział VIII Gospodarczy do spraw upadłościowych i naprawczych, ogłosił upadłość likwidacyjną spółki. Według ustaleń Sądu, pismem z dnia 15 maja 2014 roku syndyk masy upadłości wezwał dłużnika do zapłaty kwoty dochodzonej lecz wezwanie okazało się bezskuteczne.

Na podstawie powyższych okoliczności Sąd uznał powództwo za zasadne. Za bezprzedmiotowe Sąd uznał wywody pozwanego w przedmiocie instytucji określonej w art. 527 k.c., wskazując na odmienną podstawę prawną przedmiotowego roszczenia, wskazaną w pozwie przez powoda, a ulokowaną w przepisach prawa upadłościowego i naprawczego. Zgodnie z art. 127 ust.3 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są m.in. zapłata długu niewymagalnego, dokonana przez upadłego w terminie 2 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednak ten kto otrzymał zapłatę, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonywania nie wiedział o istnieniu podstaw do ogłoszenia upadłości. Zdaniem Sądu, w ustalonym stanie faktycznym, niespornym, oczywistym jest zapłata przez upadłego w dniu 4 lutego 2013 roku swojego niewymagalnego długu z faktur VAT nr (...), co wyczerpuje przesłanki wskazanego przepisu. Zapłata nastąpiła w terminie dwóch miesięcy przed dniem 15 lutego 2013 roku –dniem złożenia

wniosku o ogłoszenie upadłości. Każda faktur zawierała termin płatności 14 dni przelewem. Dług niewymagalny to zdaniem sądu dług, którego termin spełnienia świadczenia jeszcze nie nadszedł.

Sąd pierwszej instancji odniósł się do różnicy pomiędzy instytucją wymagalności roszczenia i terminu płatności świadczenia będącego przedmiotem tego roszczenia. Wymagalność roszczenia może być utożsamiana z jego powstaniem. Od daty jego wymagalności można go realizować na drodze sądowej (pewne odmienności występują w przypadku roszczeń o świadczenia okresowe, ale w tej sprawie nie chodzi o takie roszczenia) jak również rozpoczyna się bieg terminu jego przedawnienia (art. 120 § 1 k.c.). Oczywiście zdarzyć się może, że termin wymagalności roszczenia pokrywać się będzie z terminem spełnienia świadczenia, jednakże w tej sprawie taka sytuacja nie ma miejsca. Zapłata długu, potwierdzonego fakturami wystawionymi w związku z zawartymi umowami, nastąpiła przed dniem jego wymagalności. Innymi słowy, upadły w dniu 4 lutego 2013 roku zapłacił drugiej stronie umowy, którą nota bene był większościowy wspólnik w upadłej spółce, swój niewymagalny jeszcze dług.

Sąd Okręgowy nie dał wiary twierdzeniu pozwanego, że nie wiedział o podstawach do ogłoszenia upadłości w dniu dokonania przez (...) sp. z o.o. zapłaty istniejącego wobec niego długu i nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości względem spółki. Sąd zwrócił uwagę, że już w odpowiedzi na pozew pozwany powoływał się na złą sytuację Spółki, która była przyczyną podejmowania od listopada 2012 r. wszelkich możliwe działań mających na celu jej poprawę, a w styczniu 2013 r. zarząd Spółki kontynuował działania mające na celu uzdrowienie sytuacji finansowej spółki. Nie sposób przyjąć, by pozwany jako 99% właściciel spółki - przy uwzględnieniu skali i wartości projektów finansowych w których uczestniczył, nie wiedział i nie interesował się na bieżąco stanem finansowym spółki. Zachowanie pozwanego, który jest przedsiębiorcą Sąd ocenił przez pryzmat art. 355 § 2 k.c., a więc przy oczekiwaniu wyższego i zawodowego standardu postępowania niż przeciętny, co uzasadnia przyjęcie stanu wiedzy o podstawach do ogłoszenia upadłości także w przypadku, gdy nie było żadnych obiektywnych przeszkód do zapoznania się z tym stanem. W chwili zapłaty długu pozwany miał wiedzę co do istnienia podstaw do ogłoszenia upadłości i że taki wniosek zostanie w najbliższych dniach złożony. Interesował się stanem spółki o czym świadczy chociażby znajomość wyników kontroli skarbowej zakończonej protokołem z dnia 29 stycznia 2013 roku, którego wartość dowodowa dla istoty sprawy nie ma praktycznie znaczenia.

Sąd wskazał ponadto, że bezskuteczność zapłat w/w długu objętego fakturą (...) z dnia 29 stycznia 2013 roku, jak i umową najmu lokalu biurowego zawartą w dniu 26 listopada 2010 roku, wynika z art. 127 ust. 3 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, natomiast do zapłaty kwoty 49.200,00 zł wynikającej z faktury nr (...) roku, która nastąpiła wobec wykonania umowy zawartej pomiędzy upadłym a większościowym wspólnikiem, zastosowanie ma art. 128 ust. 1 i 2 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze. Zgodnie z tym przepisem, czynności prawne odpłatne dokonane przez upadłego w terminie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z osobami spokrewnionymi z upadłym są bezskuteczne w stosunku do masy upadłości. Przepis ten stosuje się odpowiednio do czynności upadłego będącego spółką lub osobą prawną dokonanej z jej wspólnikami, ich reprezentantami lub ich małżonkami, jak również ze spółkami powiązanymi, ich wspólnikami, reprezentantami lub małżonkami tych osób. Umowa zawarta została w dniu 10 stycznia 2013 roku, a tym samym w/w umowa o charakterze odpłatnym (czynność prawna), została zawarta w terminie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Bezskuteczność czynności, zarówno w oparciu o art. 127 ust. 3 oraz art. 128 ust. 1 i 2 prawo upadłościowe i naprawcze, następuje z mocy samego prawa (ex lege). O kosztach procesu Sąd orzekł w myśl zasady zawartej w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Na koszty procesu złożyły się opłaty od pozwu – od uiszczenia których powód był zwolniony a więc ponosi je pozwany, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600,00 zł, wraz z opłatą skarbową za pełnomocnictwo – 17,00 złotych.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany P. W., zaskarżając wyrok w całości. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

I. naruszenie prawa procesowego, a mianowicie:

1.art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. przez niedopuszczenie zgłoszonych prawidłowo dowodów z przesłuchania świadków: T. M., T. S., B. S., J. B., podczas gdy dowód ten dotyczył okoliczności mających dla sprawy istotne znaczenie, a sporne okoliczności nie zostały jeszcze dostatecznie wyjaśnione;

2. art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. przez niedopuszczenie zgłoszonych prawidłowo przez Pozwanego wniosków dowodowych o zobowiązanie przez Sąd syndyka masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K. do przedłożenia całości akt postępowania upadłościowego, a w szczególności raportu z działania za miesiąc grudzień 2012 rok - luty 2013 rok, protokołu z przeprowadzonej przez Urząd Skarbowy (...)w (...) sp. z o.o. kontroli skarbowej w dniu 29 stycznia 2013 roku, dokumenty „(...)”, na okoliczność sytuacji finansowej spółki oraz świadomości Pozwanego co do istnienia przesłanek do ogłoszenia upadłości Powódki, podczas gdy dowód ten dotyczył okoliczności mających dla sprawy istotne znaczenie, a sporne okoliczności nie zostały jeszcze dostatecznie wyjaśnione;

3. art. 299 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., poprzez wydanie przez Sąd pierwszej instancji wyroku z pominięciem dowodu z przesłuchania stron, w sytuacji gdy w sprawie pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy;

4. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, wskutek uchybienia zasadom doświadczenia życiowego oraz dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w szczególności poprzez nie zbadanie przez Sąd pierwszej instancji kwestii pozytywnej wiedzy bądź jej braku po stronie pozwanej dotyczącej istnienia podstawy do ogłoszenia upadłości w czasie zapłaty długu;

5. art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c., które to naruszenie miało istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, jednostronne uznanie dowodów strony Powodowej, nie uwzględnienie wniosków dowodowych pełnomocnika Pozwanego oraz poprzez niezbadanie przez Sąd, czy Pozwany wiedział o podstawach do ogłoszenia upadłości.

II. Naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1. naruszenie art. 127 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że:

- przepis ten zawiera domniemanie prawne, iż wierzyciel, który otrzymał zapłatę wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości, podczas gdy takiego domniemania nie można wywieść z brzmienia rzeczzonego przepisu,

- przepis ten pozwala stwierdzić okoliczność istnienia świadomości podstawy do ogłoszenia upadłości przez pryzmat zawinionej niewiedzy o istnieniu tej podstawy, podczas gdy po stronie Pozwanego zaistnienie nieświadomości istnienia takiej podstawy nie jest wystarczająca, a konieczna jest zaś pozytywna wiedza o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości w czasie zapłaty długu,

- przepis ten różnicuje ocenę istnienia świadomości podstawy do ogłoszenia upadłości w zależności od tego, jaki podmiot otrzymał zapłatę długu, podczas gdy norma zawarta w tym przepisie nie pozwala na dokonanie takiego podziału, nakazując jej stosowanie w tym samym zakresie do wszystkich podmiotów, bez względu na ich status, w tym do Pozwanego.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w stosunku do Pozwanego, ponowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu za I instancję, zasądzenie od strony powodowej na rzecz Pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i skierowanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez sąd I instancji wraz z zasądzeniem kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo uzasadniona.

Na wstępie należy zaznaczyć, że wbrew stanowisku pozwanego, Sąd pierwszej instancji dokonał w zasadzie prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, lecz wyprowadził z tych ustaleń częściowo wadliwe wnioski, a mianowicie dotyczące daty wymagalności roszczeń pozwanego wobec upadłej Spółki, a jest to okoliczność o zasadniczym znaczeniu dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu.

W myśl bowiem przepisu art. 127 ust. 3 prawa upadłościowego i naprawczego, bezskuteczne w stosunku do masy upadłości, oprócz czynności prawnych upadłego, są również zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego, dokonane przez upadłego w terminie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jak trafnie twierdził pozwany, ustawodawca nie zdefiniował pojęcia „wymagalności”, jednakże w doktrynie i orzecznictwie przyjmowane jest w zasadzie jednolicie, że wymagalność to stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności, a więc chwila, w której wierzyciel może skutecznie żądać od dłużnika określonego zachowania będącego przedmiotem jego zobowiązania i przedmiotem roszczenia wierzyciela (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1991 r., III CRN 500/90, OSNCP 1992, nr 7-8, poz. 137). Termin wymagalności należy odróżnić od terminu spełnienia świadczenia (płatności). W wyroku z dnia 27 września 2013 r., I CSK 690/12 (OSNC 2014/6/65; Lex nr 1396296) Sąd Najwyższy wskazał, że chwila wymagalności roszczenia jest zależna od charakteru zobowiązania i przeważnie pokrywa się z terminem spełnienia świadczenia; gdy termin spełnienia świadczenia jest oznaczony w czynności prawnej, ustawie czy decyzji administracyjnej albo wynika z właściwości zobowiązania, wymagalność wierzytelności następuje w tym terminie i zależy, od tego, czy termin zastrzeżono na korzyść dłużnika, wierzyciela lub obu stron. Wymagalność określa najwcześniejsza chwila, w której wierzyciel jest uprawniony do żądania spełnienia świadczenia, a dłużnik ma obowiązek je spełnić. Termin płatności świadczenia wyznacza natomiast końcowy moment, do którego dłużnik nie popada w opóźnienie względnie zwłokę. Jeśli chodzi o zobowiązanie terminowe, to regułą jest początkowa zbieżność wymagalności i terminu płatności. W ich przypadku przyjmuje się, że wierzytelność jest wymagalna, jeśli nadszedł termin świadczenia, skoro od tej daty wierzyciel może domagać się spełnienia świadczenia. W przypadku zobowiązań bezterminowych, termin spełnienia świadczenia nadchodzi z momentem wezwania (art. 455 k.c.); gdy wezwanie nie następuje, dochodzi do swoistego „wymuszenia” początku wymagalności na zasadach określonych w art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. (wyrok SN z dnia 18 czerwca 2014 r. V CSK 421/13 - LEX nr 1504855; wyrok SN z dnia 12.03.2002r., IV CKN 862/00 - LEX nr 55122)

Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z zobowiązaniami terminowymi, w których strony wyraźnie oddzieliły termin wymagalności jako moment wystawienia faktury VAT od terminu spełnienia, który wynosił 7 dni w przypadku umowy o wykonanie prac projektowych z dnia 1 lipca 2011 r. (umowa – karta 32), zaś w przypadku umowy najmu z dnia 26 listopada 2011 r. zapłata czynszu miała następować z chwilą wystawienia faktury VAT, do dnia 10 każdego miesiąca (umowa najmu – karta 35). Strony nie oznaczyły zatem terminów wymagalności i spełnienia świadczenia konkretną datą, lecz określonymi zdarzeniami faktycznymi tj. wystawieniem faktury przez przyjmującego zamówienie.

Jak wynika z materiału dowodowego sprawy, dług spleacony pozwanemu przez spółkę w dniu 4 lutego 2013 r. był długiem, którego termin spełnienia wynikał z umowy o prace projektowe z dnia 1 lipca 2011 r. W wystawionej w ramach tej umowy fakturze z dnia 29 stycznia 2013 r. na kwotę 123.000 zł wskazano wprawdzie 14 dni (karta 28) lecz w umowie przewidziany był termin 7 dni, który upływał 5 lutego 2013 r. W tych okolicznościach nie można wymagać od dłużnika by wyczekiwał z zapłatą długu do ostatniego dnia ustalonego terminu, bowiem termin ten jest terminem maksymalnym, do upływu którego nie sposób przyjąć, by dłużnik popadł w opóźnienie z zapłatą. Spełnienie długu przed upływem końcowego terminu nie jest równoznaczne z zapłatą długu jeszcze niewymagalnego. Wręcz przeciwnie, z chwilą wystawienia faktury dług ten stał się wymagalny. W dniu 4 lutego 2013 r. doszło zatem do zapłaty długu, który w świetle postanowień umowy z dnia 1 lipca 2011 r. był wymagalny. Dotyczy to także świadczenia z umowy najmu, które miało być spełnione z góry.

Jeśli zaś chodzi o zapłatę należności z faktur VAT nr (...) z dnia 30 stycznia 2013 roku na kwotę 36.900,00 zł i nr (...) z dnia 1 marca 2013 r. na kwotę 49.200,00 zł, to zwrócić należy uwagę, iż wystawione one zostały w wykonaniu umowy z dnia 10 stycznia 2013 r. Wynika to wprost z adnotacji zamieszczonych na tych fakturach (faktury – karta 30, 31). W

przypadku tej umowy jej skuteczność należy ocenić przez pryzmat art. 128 prawa upadłościowego i naprawczego, w myśl którego bezskuteczne z mocy prawa są czynności prawne odpłatne, działane przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości z określonym w tym przepisie kręgiem podmiotów, w tym ze współnikiem spółki (ust. 2). To czy i jaki wpływ czynność prawna spowodowała w majątku upadłego nie ma znaczenia dla oceny, czy została ona z mocy ustawy objęta sankcją bezskuteczności. Dotyczy to także stanu wiedzy osoby, z którą Spółka dokonała owej czynności prawnej, o podstawach do ogłoszenia upadłości. (wyrok SN z dnia 23.01.2014r., II CSK 276/13- LEX nr 1430266). Jest bezsporne, że umowa z dnia 10 stycznia 2013 r. została zawarta między stronami w okresie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, co miało miejsce w dniu 15 lutego 2013 roku. Zatem z mocy ww. przepisu, jest ona bezskuteczna w stosunku do masy upadłości, a w związku z tym wszystkie świadczenia, które na jej podstawie zostały spełnione, podlegają zwrotowi do masy upadłości. Zgodnie bowiem z art. 134 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego, jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość w pieniądzu.

Wobec przedstawionego stanowiska, za nieuzasadnione należało uznać zarzuty pozwanego w zakresie naruszenia prawa procesowego poprzez pominięcie przez Sąd pierwszej instancji dowodów z zeznań świadków: T. M., T. S., B. S., J. B., oraz przesłuchania stron, wnioskowane na okoliczności związane z żądaniem przez pozwanego uznania czynności objętych hipoteką art. 127 prawa upadłościowego i naprawczego, za skuteczne, a to wobec braku wiedzy pozwanego o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości. Badanie tej przesłanki było zbędne z uwagi na brak podstaw do zastosowania wymienionego przepisu, zaś przepis art. 128 prawa upadłościowego i naprawczego nie przewiduje możliwości żądania przez pozwanego uznania objętych nim czynności za skuteczne. Gdyby nawet doszło do zastosowania przepisu art. 127 prawa upadłościowego i naprawczego, to nie można uznać pominięcia wskazanych dowodów za naruszenie przez Sąd pierwszej instancji przepisów art. 217 § 3 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c., albowiem uzasadnienie Sądu pierwszej instancji ich pominięcia nie budzi zastrzeżeń. Należy wskazać na powinność pozwanego podania przede wszystkim faktów. Tymczasem we wniosku dowodowym zawartym w odpowiedzi na pozew pozwany nie sprecyzował tezy dowodowej wskazując jedynie, że dowody te mają być przeprowadzone „na okoliczności wskazane w treści niniejszego uzasadnienia”, zaś z treści można jedynie wywieść, że dowody te dotyczyły przeznaczenia otrzymanego od Spółki świadczenia, faktu zapoznania się przez pozwanego dokumentami dotyczącymi Spółki, oraz uzasadnienia dla zawarcia umowy z dnia 10 stycznia 2013 r. Nie były to zatem fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok jak w sentencji, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. W pozostałej części natomiast apelację pozwanego oddalił jako nieuzasadnioną, na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania za obie instancje orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. znosząc wzajemnie między stronami koszty postępowania, z tym, że zgodnie z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego pozwanego winna obciążać opłata sądowa od pozwu, od której powodowy Syndyk był zwolniony, jednak tylko w zakresie zasądzonych roszczeń.

Sąd Apelacyjny uwzględnił także wniosek powodowego Syndyka o sprostowanie zawartej w wyroku Sadu Okręgowego niedokładności poprzez wskazanie, że zasądzenie określonej tam kwoty następuje na rzecz upadłego, zgodnie z żądaniem sprecyzowanym w pozwie. Zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego z dniem ogłoszenia upadłości upadły traci legitymację do występowania w sprawach dotyczących masy, pozostaje natomiast stroną w znaczeniu materialnoprawnym, jako podmiot stosunku prawnego, z którego wyniknął spór. Brak legitymacji formalnej upadłego nie jest równoznaczny z brakiem po jego stronie zdolności prawnej, tj. zdolności bycia podmiotem praw i obowiązków, a syndyk prowadzi postępowanie sądowe na rzecz upadłego; świadczenia stanowiące przedmiot postępowania zasądzone są na rzecz lub od upadłego (por. wyrok SN z dnia 16 stycznia 2009 r., III CSK 244/08, Lex nr 523687; postanowienie SN z dnia 21 lipca 2011, V CZ 37/11 – lex nr 898281; wyrok SN z dnia 7 października 2004 r., IV CK 86/04, Biul. SN 2005, nr 2, s. 15). Zasądzanie dochodzonego przez Syndyka roszczenia na rzecz masy upadłości nie znajduje podstaw prawnych, zważywszy że masa upadłości nie posiada osobowości prawnej ani zdolności sądowej.

Sąd Okręgowy powinien był zatem wyrzec w sentencji wyroku zgodnie z żądaniem pozwu. Na zasadzie art. 350 k.p.c. Sąd Apelacyjny dokonał zatem sprostowania.

SSA Regina Kurek SSA Barbara Górczanowska SSA Jerzy Bess